

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН СЯЮЗА СОВЕЦКІХ ПІСЬМЕНІКАУ БЕЛАРУСІ, КІРАУНІЦТВА ПА СПРАВАХ ІАСТАЦТВА ПРЫ СОВЕЦЕ МІНІСТРАУ БССР, МІНІСТЭРСТВА КІНЕМАТАГРАФІІ БССР і КАМІТЭТА ПА СПРАВАХ КУЛЬТУРНА-АСВЕТНЫХ УАНОУ ПРЫ ССЭЦЕ МІНІСТРАУ БССР.

№ 44 (691)

Субота, 30 кастрычка 1948 года.

Цана 50 кап.

У СЕСАЮЗНАМУ ЛЕНІНСКАМУ КОМУНІСТЫЧНАМУ СЯЮЗУ МОЛАДЗІ

Цэнтральны Камітэт ВКП(б) шле сваё прывітанне Усесаюзнаму Ленінскаму Комуністычнаму Саюзу Моладзі ў дзень яго 30-годдзя.

За трыццаць гадоў існавання Комуністычнага Саюза Моладзі прайшоў слаўны шлях барацьбы і перамог. Пад кіраўніцтвам большавіцкай партыі Ленінскага камсапол узрасці і выхаваў яшчэ ў перыяд пасля першай сусветнай вайны мільёны актыўных будаўнікоў сацыялізма, верных сыноў і дачок савецкага народа.

У гады мірнага будаўніцтва, у перыяд сталінскіх пяцігодкаў, камсамольцы і камсаполкі, рухаемыя савецкім патрыятызмам, уславлі сабе патхнёнай працай на дабро нашай Радзімы.

У перыяд Вялікай Айчыннай вайны камсамольцы і камсаполкі на фронце і ў тыле, у арміі, у флоте і авіяцыі паказалі прыклады мужнай барацьбы за чэсць, свабоду і незалежнасць нашай Радзімы. Іх імёны ўпісаны ў летаніе гераічнай барацьбы савецкага народа і яго ўзброеных сіл супроць фашысцкіх варвараў.

У пасляваенныя гады — на фабрыках і заводах, у калгасах і саўгасах, у МТС і на будоўлях, у навукова-даследчых інстытутах і ўстановах — усюды камсапол дзейна ўдзельнічае на ўсенароднай барацьбе за далейшы ўздым гаспадаркі і культуры нашай краіны.

Вучнёўская моладзь — школьнікі, вучні рамесніцкіх, чыгуначных вучылішч і школ ФЭИ, студэнты ВНУ і тэхнікумаў нястомна авалодваюць ведамі, рыхтуючыся стаць у рады будаўнікоў камунізма.

Самааданым служэннем Радзіме і сваёй адданасцю партыі Леніна—Сталіна камсапол заваяваў павагу і любоў усяго нашага народа. Камсапол дамогся выдатных поспехаў дзякуючы таму, што заўсёды быў верным памочнікам большавіцкай партыі і выхоўваў перадавых людзей маладога пакалення ў духу ленінізма.

Цэнтральны Камітэт ВКП(б) жадае Ленінскаму камсаполу ў дзень яго 30-годдзя новых поспехаў у высокароднай справе выхавання моладзі ў духу адданасці і любові да нашай савецкай Радзімы.

Цэнтральны Камітэт ВКП(б) выражае ўпэўненасць у тым, што Ленінскі камсапол і надалей будзе з часцю выконваць свой абавязак перад Радзімай і ўпіша новыя слаўныя старонкі ў гісторыю камуністычнага руху моладзі.

Няхай жыве Ленінскі камсапол!
Няхай жыве наша слаўная савецкая моладзь!

Няхай жыве наш правадыр і настаўнік моладзі — таварыш Сталін!

ЦЭНТРАЛЬНЫ КАМІТЭТ УСЕСАЮЗНАЙ КОМУНІСТЫЧНАЙ ПАРТЫІ (большэвікоў)

АРЛІНАЕ ПЛЕМЯ

З пачуццём законнай гордасці ўвес наш народ адзначае трыццацігадовы юбілей Ленінска-Сталінскага камсамола, як падзею вялікай грамадска-палітычнай важнасці ў жыцці нашай краіны.

Створаны і выхаваны геніем Леніна—Сталіна, камсапол прайшоў за сваё трыццацігадовае слаўнае імя. З дваццацівучтысячнай арганізацыі, якой ён быў у 1918 годзе, камсапол вырас у імяціўленую армію самааданых, свядомых будаўнікоў вялікага камуністычнага грамадства. Ён заўсёды быў верным памочнікам і баявым рэзервам нашай большавіцкай партыі і прайшоў да свайго юбілею з пераможнымі спігамі, на якіх, як сімвал славы, доблесці і гераізму, ззяюць вышэйшыя ўрадавыя ўзнагароды.

За бясрыкладныя баявыя подзвігі, праўдзеныя ў перыяд грамадзянскай вайны супроць драпежнай беларускай кантра-рэвалюцыі і замежнай інтэрвенцыі, камсапол быў узнагароджаны ордэнам Леніна.

За самааданую працу і творчую ініцыятыву ў справе развіцця ўдзірніцтва і сацыялістычнага сапарніцтва ў перыяд рэканструкцыі ўсёй народнай гаспадаркі ВЛКСМ быў узнагароджаны ордэнам Чырвонага Прапоўнага Сцягу.

За пуды гераізма і самахвярнасці, праўдзеныя ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны супроць нямецка-гітлераўскіх канібалаў, ВЛКСМ быў узнагароджаны ордэнам Леніна.

Усім сваімі слаўнымі справамі, усім тым, што ўпрыгожвае ганаровае званне члена Ленінска-Сталінскага камсамола, ВЛКСМ абавязаны бацькоўскім клопатам і штодзённаму кіраўніцтву партыі Леніна—Сталіна. «Камсапол заўсёды стаў у нас у першых радах нашых байцоў, — гаворыць таварыш Сталін. — Я не ведаю выпадкаў, калі-б ён адставаў у нас ад падзей нашага рэвалюцыйнага жыцця... Ленінскі камсапол і кіруючая ім рабочая моладзь увенчваюць справу сапарніцтва і ўдзірніцтва рашучымі поспехамі. Трэба прызнаць, што наша рэвалюцыйная моладзь адыграла ў гэтай справе выключную ролю».

Ленінска-Сталінскі камсапол нязменна на ўсіх этапах барацьбы нашай партыі за сацыялізм, супроць усіх і ўсялякіх ворагаў савецкай дзяржавы, заўсёды быў верным памочнікам і надзейным, баявым рэзервам ВКП(б). Будучы сапраўды масавай школай камуністычнага выхавання і ўсебаковай дзяржаўнай дзейнасці для ўсёй савецкай моладзі, ВЛКСМ высуноў са свайго асяроддзя на адну сотню выдатных дзяцоў. Многія яго выхаванцы з'я-

ляюцца сёння буйнымі кіраўнікамі нашай савецкай дзяржавы і большавіцкай партыі, таленавітымі палкаводцамі і высокакваліфікаванымі спецыялістамі прамысловасці, сельскай гаспадаркі і культуры.

Несумненным з'яўляецца факт, што ў справе стварэння і большавіцкага выхавання беларускай савецкай інтэлігенцыі немалая роля належыць і камсаполу Беларусі. Цалая армія дзяцоў літаратурна і мастацка, навукова і культурнага будаўніцтва з'яўляюцца выхаванцамі Ленінска-Сталінскага камсамола. З яго асяроддзя вышла дзеятэліца Героіні Савецкага Саюза, Героіні Соцыялістычнай Працы. За баявыя справы трыццаць адна тысяча камсамольцаў і моладзі адзначаны вышэйшымі ўрадавымі ўзнагародамі.

Гэта сведчыць аб тым, што на палях баёў Вялікай Айчыннай вайны і ў партызанскіх атрадах змагалася з нямецка-фашысцкімі вандаламі не адна сотня тысяч камсамольцаў і моладзі Беларусі. Не адзін з іх пакрыў сабе незгасальнай славай гераі, і яго воінская доблесць і баявыя подзвігі залатымі літарамі высечаны на скаржынях гісторыі барацьбы савецкага народа за сваю свабоду і незалежнасць.

На жаль, гераічны вобраз маладога воіна-франтавіка і партызана не знайшоў яшчэ поўнакроўнага і глыбокага адлюстравання ў нашай літаратуры і мастацтве, і ўсё створанае на абаронную тэматыку з'яўляецца пакуль што недастатковым.

Не трэба забываць, што воінская доблесць і самааданасць гераю нашага часу не скончылася на палях вайны. Яна трансфармавалася і набыла новыя якасці гераізма — пафас стварэння на фронце барацьбы за ўзнаўленне і далейшае, яшчэ больш бурнае развіццё разбуранай ворагам народнай гаспадаркі.

Усё гэта стварае новыя рысы характару перадавога савецкага чалавека. Яго мары аб прапоўным подзвігу, народжанна любібоў да сваёй сацыялістычнай бацькаўшчыны, ператвараюцца ў творчыя дзеянні, у матэрыяльныя факты і з'явы нашай савецкай рэчаіснасці, вартыя вялікіх мастацкіх палютваў.

Арлінае племя Ленінска-Сталінскага камсамола заслугоўвае таго, каб яго велічны, гераічны вобраз знайшоў сваё высокамастацкае і глыбокадзейнае адлюстраванне ў творчых літаратуры і мастацтве.

Сава Ленінска-Сталінскаму камсаполу — вернаму памочніку і баявому рэзерву нашай большавіцкай партыі — у дзень яго слаўнага трыццацігоддзя!

Пытанні карэспандэнта „Праўды“ і адказы таварыша І. В. СТАЛІНА

Пытанне. Як Вы расп'яваеце вынікі абмеркавання ў Совеце Бяспекі пытання аб становішчы ў Барліне і паводзіны англа-амерыканцаў і французскіх прадстаўнікоў у гэтай справе?

Адказ. Я іх расп'яваю як праху агрэсіўнасці палітыкі англа-амерыканскіх і французскіх кіруючых колаў.

Пытанне. Ці правільна, што ў жніўні гэтага года аднойчы ўжо было дасягнута пагадненне чатырох дзяржаў па пытанню аб Барліне?

Адказ. Так, правільна. Як вядома, 30 жніўня гэтага года было дасягнута пагадненне ў Маскве паміж прадстаўнікамі СССР, ЗША, Англіі і Францыі аб адначасным правядзенні мерапрыемстваў па зняццю транспартных абмежаванняў, з аднаго боку, і ўвядзенні ў Барліне нямецкай маргі савецкай зоны, як адной валюты, з другога боку. Гэтае пагадненне не закранае чыіто-небудзь прэстыжа, яно ўлічвае інтарэсы бакоў і гарантуе магчымасць далейшага супрацоўніцтва. Але ўрады ЗША і

Англіі дэзаўгуравалі сваіх прадстаўнікоў у Маскве і абвясцілі неіснуючым гэтае пагадненне, г. зн. парушылі яго, вырашыўшы перадаць пытанне ў Савецкі Саюз, дзе ў англа-амерыканцаў маецца забяспечаная большасць.

Пытанне. Ці правільна, што нядаўна ў Парыжы пры абмеркаванні пытання ў Совеце Бяспекі ў неафіцыйных перагаворах зноў было дасягнута пагадненне па пытанню аб становішчы ў Барліне яшчэ да галасавання яго ў Совеце Бяспекі?

Адказ. Так, правільна. Прадстаўнікі Аргентыны, ён-жа старшынствуючы ў Совеце Бяспекі, п. Брамугаіа, які веў неафіцыйныя перагаворы з т. Вышыньскім ад імя іншых зацікаўленых дзяржаў, сапраўды меў у руках узгоднены праект вырашэння пытання аб становішчы ў Барліне. Але прадстаўнікі ЗША і Англіі зноў абвясцілі гэтае пагадненне неіснуючым.

Пытанне. У чым-жа тут справа, ці нельга растлумачыць?

Адказ. Справа ў тым, што натхніцелі агрэсіўнай палітыкі ў ЗША і Англіі не лічачь сябе зацікаўленымі ў пагадненні і часта і супрацоўніцтва, каб сарваць пагадненне, узваліць вину на СССР і «давясці» гэтым немагчымасць супрацоўніцтва з СССР. Падпальчыкі вайны, якія імкнуцца развязаць новую вайну, больш за ўсё баяцца пагадненняў і супрацоўніцтва з СССР, таму што палітыка пагадненняў з СССР і робіць беспадметнай агрэсіўную палітыку гэтых папоў. Імяна пагэтаму яны зрываюць пагадненні, якія ўжо адбыліся, дэзаўгуруюць сваіх прадстаўнікоў, што выражаецца разам з СССР такія пагадненні, пераносіць пытанне ў Совет Бяспекі ў парушэнне Статута Арганізацыі Аб'яднаных Нацый, дзе яны маюць забяспечаную большасць і дзе яны могуць «давясці» ўсё, што ім хочацца. Усё гэта для таго, каб «паказаць» немагчымасць супрацоўніцтва з СССР, «паказаць» неабходнасць новай

вайны і тым падрыхтаваць умовы для развязання вайны.

Палітыка сёнешніх кіраўнікоў ЗША і Англіі ёсць палітыка агрэсіі, палітыка развязання новай вайны.

Пытанне. А як распінаць паводзіны прадстаўнікоў шасці дзяржаў у Совеце Бяспекі: Кітая, Канады, Бельгіі, Аргентыны, Калумбіі, Сірыі?

Адказ. Відавочна, што гэтыя паны падтрымліваюць палітыку агрэсіі, палітыку развязання новай вайны.

Пытанне. Чым усё гэта можа скончыцца? Адказ. Гэта можа скончыцца толькі ганебным правам падпальчыкаў новай вайны. Чорныя, галоўны падпальчык новай вайны, ужо дамогся таго, што пазбавіў сабе даверу сваёй нацыі і дэмакратычных сіл усяго свету. Такі-ж лёс чакае ўсіх іншых падпальчыкаў вайны. Вельмі жывыя ў памяці народа жахі нядаўняй вайны і вельмі вялікія грамадскія сілы, якія стаяць за мір, каб вучні Чорчыла на агрэсіі маглі іх адолець і павярнуць у бок новай вайны.

У К А З
Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР
АБ УЗНАГАРОДЖАННІ УСЕСАЮЗНАГА ЛЕНІНСКАГА КОМУНІСТЫЧНАГА СЯЮЗА МОЛАДЗІ ОРДЭНАМ ЛЕНІНА

За выдатныя заслугі перад Радзімай у справе камуністычнага выхавання савецкай моладзі і актыўны ўдзел у сацыялістычным будаўніцтве, у сувязі з 30-годдзем з дня заснавання ВЛКСМ, узнагародзіць Усесаюзнага Ленінскага Комуністычнага Саюза Моладзі ордэнам Леніна.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР Н. ШВЕРНІК.

Санратар Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль.
28 кастрычніка 1948 г.

Кастусь КІРЭНКА

Комсамольскі білет

Калі партыя з ласкай прымала мяне
У рады свае слаўныя, ў існы свой свет
Папрасіў я ў сяброў, каб — як сонца вясна —
Мне панінулі мой комсамольскі білет.

Хай ён будзе са мной, каб мне чулася скрозь
Рэха дэйн веснавых, як сяброўскі прывет.
Ён навек захавае ў душы маладосць
І імпат яе — мой комсамольскі білет.

Каб я помніў, як радасна першы прайліў
У прастор прамяністы
Юнацкі мой след,
Як выводзіў мяне на бязмежна дарог
І расціў мяне мой комсамольскі білет.

Каб да вону свайго, да апошняй вярсты
Так нястомна вышучаў навуку сакрат,

Гарады будаваў, вёў да высіў масты,
Як вучыў мяне мой комсамольскі білет.

Ты вядзі мяне, партыя, ў радасны шлях,
У тую даль, дзе цвітуць камунізм агні,
І святлом іх азорыцца сэрца ў грудзях,
І ззяюць наноў комсамольскія дні.

І ніколі ў кожнае жыццё — не старэць,
І заўсёды быць пільным — вачам маладым,
І, як медзь, непадкупнаму слову грывець,
І палям зелянець, на якіх мы стамі.

Будзе ў песнях звінец камунізма зямля,
Будзе свет увесь сталінскай думкай сагрэт,
Будзе вышай і вышай сцяг славы крыльця
І — як сонца вясна — комсамольскі білет.

БЕЛАРУСКІЯ КОМСАМОЛЬЦЫ—ГЕРОІ СОВЕЦКАГА СЯЮЗА.
На здымку (злева направа): Міхась Сільніцкі, Пётр Махараў, Фёдар Котчанка, Віктар Лівенцаў, Лена Колесава, Уладзімір Парахневіч, Фёдар Нухараў, Піліп Кавалёў.

На здымку (злева направа): Надзя Траян, Барыс Дзімітрыеў, Фёдар Малышаў, Рыгор Такуеў, Алескер Ісачанка, Герой Соцыялістычнай Працы Тамара Шкурко, Змітрон Гуляеў, Ганна Маслоўская.

Пад сцягам Леніна—Сталіна

Віктар ЛІВЕНЦАЎ,

Сакратар ЦК ЛКСМ Беларусі

Слаўны баявы шлях прайшоў Ленінска-Сталінскі комсамол за 30 год свайго існавання. Разам з партыяй, пад яе непасрэдным кіраўніцтвам комсамол астойва зававаў Кастрычніка ў гады грамадзянскай і Вялікай Айчыннай войнаў, прымаў і прымае актыўны ўдзел у будаўніцтве камунізму і ўмацаванні савецкай сацыялістычнай дзяржавы.

30 год Ленінска-Сталінскі комсамол высока нясе свой баявы сцяг, выконвае задачы, пастаўлены перад ім партыяй. У суровыя гады грамадзянскай вайны комсамол заклікаў большавіцкі партыю ўдзельнічаць у самых цяжкіх бітвах, на самых адважных участках гераічна змагаўся з белгвардзейшчынай і інтэрвентамі, абараняў першую ў свеце дзяржаву рабочых і сялян. За баявыя заслугі ў грамадзянскай вайне ён узнагароджаны ордэнам Чырвонага Сцягу.

Новыя задачы паўсталі перад партыяй і дзяржавай пасля заканчэння грамадзянскай вайны. Савецкая моладзь на чале з комсамолом працавала на будаўніцтве першых гігантаў пяхігода. Будавала домны, пракладвала дарогі, узводзіла масты, закладвала новыя гарады. Рукамі моладзі былі пабудаваны Сталінградскі і Харваўскі трактарныя заводы, індустрыяльныя гіганты Урала і Кузбаса, Турксіб, а на далёкім Усходзе — буйнейшы індустрыяльны цэнтр — горад Комсамольск. У перыяд калектывізацыі комсамол вёў першы правядніком ліній партыі, ён баяваў памочнікам у барацьбе за стварэнне сацыялістычнай сельскай гаспадаркі. Партыя і савецкі ўрад высока ацанілі заслугі комсамола на працоўным фронце. 21 студзеня 1931 года ён быў узнагароджаны ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцягу.

У часе Вялікай Айчыннай вайны наша моладзь гераічна змагалася за свабоду і незалежнасць сваёй Радзімы. За вялікія заслугі перад Радзімай комсамол быў узнагароджаны ордэнам Леніна.

Разам з комсамолом другі братні рэспублікі комсамол Беларусі рос і гартваўся ў барацьбе за пабудову сацыялізму ў нашай краіне. Комсамол Беларусі паказаў сябе баявым памочнікам камуністычнай партыі ва ўсіх галінах сацыялістычнага будаўніцтва, а ў гады Вялікай Айчыннай вайны — даў небывалы прыклад масавага гераізму ў барацьбе з нямецка-фашысцкімі захопнікамі. Па закліку таварыша Сталіна ўся беларуская моладзь паднялася на барацьбу супроць акупантаў.

Звыш 100 тысяч комсамольцаў Беларусі ў першыя дні вайны ўвайшоў у рады Савецкай Арміі, дзесяткі тысяч сталі байцамі народнага апалчэння. Толькі ў горадзе Магілёве больш тысячы комсамольцаў удзельнічалі ў абароне свайго горада. Гомельскія комсамольцы разам з часткамі Савецкай Арміі на працягу 6 дзён стрымлівалі шабённы палік ворага. З такой-жа стойкасцю змагаліся комсамольцы Віцебска, Магара і другіх гарадоў Беларусі. Ленінскі комсамол з'явіўся баявым памочнікам партыі ў справе арганізацыі партызанскіх атрадаў і большавіцкага падполля. На захопленым ворагам тэрыторыі комсамольцы згуртавалі і паднімали народ на неперыміруму барацьбу з гітлераўскімі вытокамі. Паказальным з'яўляецца той факт, што звыш 150 тысяч чалавек моладзі знаходзіліся ў партызанскіх атрадах. Больш 31 тысячы комсамольцаў і моладзі Беларусі за гераізм і адвагу, праўдзлівую ў барацьбе з нямецка-фашысцкімі захопнікамі, узнагароджаны ардамі і меда-

лямі. Міхасю Сільніцкаму, Аляксандру Ісачанку, Барысу Дзімітрыеў, Пятру Малярэву, Фёдару Котчанку, Рыгору Такуеў, Санне Маслоўскай, Фёдару Малышаў, Уладзіміру Піхаміраву, Фёдару Кухараву, Аляксею Лукашэвічу, Надзі Траян, Уладзіміру Паранкевічу, Змітронку Гуляеву, Барысу Лушніну, Аляксею Данукавалу, Міхасю Мармулёву, Лене Коласавой, Шпілю Кавалеўскаму прысвоена званне Герояў Савецкага Саюза.

На тэрыторыі Беларусі дзейнічалі комсамольска-маладзёжныя і дзесяткі асобных партызанскіх атрадаў. Мы на праву можам ганарыцца нашымі юнакамі і дзяўчатамі, адданымі патрыятычна-сацыялістычнай Радзімай, выхаванымі большавіцкай партыяй. Мы ведаем намала прыкладаў зыклічым мужнасці і адвагі, якія былі праяўлены беларускімі комсамольцамі.

Партыя і савецкі ўрад высока ацанілі заслугі Ленінска-Сталінскага комсамола Беларусі перад Радзімай і ўзнагародзілі яго ў дзень 25-годдзя—22 верасня 1945 года—ордэнам Чырвонага Сцягу.

Разам з усім савецкім народам комсамол Беларусі адзначае юбілей у абставінах напружанай барацьбы за хутчэйшае аднаўленне і развіццё народнай гаспадаркі рэспублікі. Тысячы юнакоў і дзяўчат заклікаем партыя і ўрад на ўдзяныя новабудовы, падмаёмныя з руін гарадоў і вёсак. Самаахварна працуе наша моладзь на буйнейшых новабудовах сталіцы—Мінска аўтамобільнай і трактарнай заводах, на будаўніцтве Смаляніцкай ГЭС, у шахтах Данбаса і Падмаскоўя.

Комсамольцы і моладзь складаюць больш адной трэці ўсіх рабочых прамысловых прадпрыемстваў і новабудоваў рэспублікі. Яны працягваюць ствараць працоўны гераізм на выкананні пяхігодкі ў чатыры гады. Да 1 жніўня г. г. 40 тысяч маладых рабочых дэталірова выканалі свае асабістыя гадавыя заданні, а 2 тысячы—пяхігадовы план.

Прыкладна паспяхова выкананы ўзятых на сябе абавязальстваў паказвае комсамольская арганізацыя Мінскага трактарнага завода, якая ўжо завяршыла гадавую праграму. А такія комсамольцы, як Гарнастаеў Пётр, Дамаранкі Васіль выканалі за 16 месяцаў па 6 гадавых норм і да 29 кастрычніка абавязаліся прыступіць да выканання плана 1953 года. Ад іх не адстае маладая рабочыя і другіх прадпрыемстваў. Токар Баранавіцкага паравознага допа Гарабач Мікола выканаў 7 гадавых норм, Паўлюкевіч Уладзімір—слесар Мінскага аўтамобільнага завода—5 гадавых норм. Ірмак Фёдар—слесар завода імя Маснікова завяршыў таксама 5 гадавых норм. На ўсіх прадпрыемствах рэспублікі асобныя рабочыя і цэлыя бригады становяцца на стаханавіцкія вахты, змагаюцца за перавыкананне праграмы, за звышпланавыя дзяржаўныя прыбыткі. Паспяхова выконваецца абавязальства, узятае комсамольцамі рэспублікі да 30-годдзя ВЛКСМ, па выкананню ўсімі маладымі рабочымі заданняў 3-га пяцігадовага года пяхігодкі.

Ва ўсеагульным працоўным уздыме выдатнае месца займае сельская моладзь. Комсамол рэспублікі паспяхова дамагаецца партыі ў выкананні памочнай лютаскім Пленумам ЦК ВКП(б) праграмы ўздыму

сельскай гаспадаркі. Паспехі малады калгаснікаў у 1947 годзе былі высока ацэнены партыяй і савецкім ўрадам. 126 ўладных калгаснікаў Беларусі былі ўзнагароджаны ардамі і медалямі Савецкага Саюза комсамольцы Тамары Шкурко прысвоена высокае званне—Героя Соцыялістычнай Працы.

На палях рэспублікі працуе звыш 5 тысяч комсамольска-маладзёжных звышвысокага ўраджаю і звыш 330 маладзёжных трактарных бригад. У калгасе імя В.В. Любавіцкага раёна, у барацьбе за высок ўраджай саборнічалі 8 комсамольска-маладзёжных звенняў, і ўсе яны ў гэтым годзе дабіліся значных паспехаў. Званю Кавалені Тацяны атрымала па 30 цэнтнераў з гектара жыта (на плошчы ў 12 гектараў) пшаніцы (на плошчы ў 5 гектараў). Прыкладна такі-ж ураджай атрымалі звані Міхаленкі Волгі і другімі звеннямі. У калгасе імя Сталіна, Васілевіцкага раёна, звення Краўчанка Вера ў мінулым годзе і атрымалі высокага ўраджаю была ўзнагароджана медалем «За трудовую доблесть», а ў гэтым годзе сабрала азімага жыта а плошчы 12 га па 29,1 цэнтнера з кожнага га. Такія-ж паспехі мае званю Рубаа Іалі ў калгасе «Большэвік», Хойніцкага раёна.

Немала заслуга комсамольцаў яшчэ і ў тым, што ў гэтым годзе наша рэспубліка да 2 тысяч раней, чым у мінулым годзе, пачала разлічвацца на пастаўках хлеба дзяржаве. Цяпер прадаўцацца звышпланавая здача хлеба, бульбы і гародніны.

У чэсьць 30-годдзя ВЛКСМ сярод сельскай моладзі разгарнулася шырокае супрацоўніцтва за паспяховае завяршэнне сельскагаспадарчага года. Тысячы юнакоў і дзяўчат уключыліся ў актыўную работу па электрыфікацыі і радыёфікацыі беларускіх сіл, будаўніцтву калгасных клубоў, хат-чытальняў, на завяршэнні будаўніцтва дамоў для сем'яў, якія працягваюць змаганне з акупацыйнымі тымі за 1947 год сіламі комсамольцаў і моладзі рэспублікі было пабудавана 14 тысяч дамоў для калгаснікаў. А за месяцкі, абвешчаны ў чэсьць 30-годдзя ВЛКСМ, 1200 комсамольска-маладзёжных бригад пабудавалі 2 тысячы дамоў і 1500 зрубаў, нарыхтавалі звыш 3,5 тысяч кубаметраў лесу. Да юбілея комсамола пабудавана 162 сельскія клубы, 25 сельскіх электрастанцый. Ужо закладзена звыш 80 паркаў і сотні садоў.

З кожным днём рэспублікі і шырыцца працоўны ўздым моладзі Беларусі. Аб гэтым сведчыць супрацоўніцтва, якое разгарнулася ў чэсьць 30-годдзя ВЛКСМ. Моладзь рапартае аб сваіх унёсках і новых паспехах. Мінскія комсамольцы ўзялі абавязальства—да юбілея праказаць 5 кубаметраў трубаправада 1-ай чаргі пепларфікацыйнай сеткі. Выкінута 300 кубаметраў зямлі. Комсамольцы Магілёўшчыны прыступілі да будаўніцтва калгасных электрастанцый, 18 з іх будуць назіць імя 30-годдзя ВЛКСМ. Іх прыкладу паследвалі і ў другіх абласных рэспублікі. Комсамольцы Брэсцкай вобласці праявілі ініцыятыву ў арганізацыі новых калгасоў імя 30-годдзя ВЛКСМ і радыёфікацыі сіл. Усе яны ідзе закладка паркаў, садоў, прывядзення ў парадак і аздаблення вуліц, дарогі, заводскія двары.

Усюды кіпіць вялікая стваральная праца. Ленінска-Сталінскі комсамол пад кіраўніцтвам большавіцкай партыі дамагаецца ўсё новых і новых паспехаў у імя ўмацавання і росквіту сваёй вялікай сацыялістычнай Радзімы.

Кожны раз, калі праходзім па Савецкай вуліцы ў цэнтры Мінска, не можам не радавацца вялікай аднаўленчай рабоце. Горад перажывае другую маладосць. Разам са знікненнем разбураных кварталаў знікаюць і балючыя адчуванні перахытэта. Людзі цяпер думаюць і клопацца аб мірным жыцці, аб выкананні планаў будаўніцтва.

Міжвольна прыпамінаюцца перадаеныя гады. Тады сённяшні ветааны Айчынай вайны—маладыя людзі нашай краіны—думалі таксама не аб вайне. Іны марылі аб працоўных подзвігах, аб новых адкрыццях у навуцы. Іны не збіраліся ваяваць. Але выхаваныя ва ўмовах шчаслівага савецкага жыцця, яны заўсёды былі гатовы стаць на абарону Радзімы. Хай для іх не былі яшчэ асянімі ні пажакішы барацьбы, ні памеры страт, якія давялося прынесці ў імя абароны Айчыны, але яны адчувалі, што здолеюць усё перанесці, вытрымаць усялякіх выпрабаванні перад тварам небеснага. Неадрама яны вучыліся ў савецкіх школах, выходзілі ў піонерскія атрады, у рады Ленінскага комсамола.

Вялікай любоў да сваёй Радзімы таля ў сабе вялікую нявыясненасць да ворагаў. І калі на нашы мірныя гарады і сёлы ўпалі першыя нямецкія бомбы і снарады, ніводзім малады патрыёт не шукаў для сабе іншага месца, чым месца вайны ў баю. Ён гатоў быў змагацца супроць ворага да апошняй кроплі крыві, да апошняга дыхання, нават прынесці сваё жыццё ў ахвяру, толькі-б абвясцілі ворага і наблізілі час перамогі.

Тыя, хто па ўзросту не маглі трапіць у армію, добраахвотна ўступалі ў рады народнага апалчэння. Вось аб чым пісаў у сваёй заяве гомельскі комсамол Васіль Паўлаў, калі немцы падыходзілі да яго роднага горада:

«Прашу прыняць мяне ў рады народнага апалчэння для барацьбы з нямецкімі фашысцкімі захопнікамі, якія нават у Радзіму. Клянусь, што нават у самых цяжкіх зыхільных жыцця буду мужным і адважным, смелым і рапучым у баю з ворагам». А наснацапагадлова комсамолка Астапенка да таго часу не вышла з паманіжання райкома комсамола, покуль ён не залічыў ў знішчальны атрад.

Такіх выпадкаў былі сотні і тысячы. Іны сведчылі пра вялікую любоў да Радзімы, якая дала ў рад моладзі не толькі шчаслівае юнства, але і адрама шырокі і светлы шлях у жыццё. Абараняць такую Радзіму, як савецкая Радзіма, калі для іх чыстае сумленне, само палымнае сэрца.

Гэтыя думкі ясна выказаў у сваім выступленні на першым антыфашысцкім мітынгу беларускай моладзі партызан-арданосец Валашын В.:

«Радзіма дала нам розум і веда, працу нашым моцным рукамі, адкрыла нам шырокі

шлях у жыццё. І мы прысягнулі, што будзем абараняць нашу любімую Айчыну, наш народ. Настаў час выканаць гэтую прысягу».

Комсамольцы і моладзь з чэсьцю выконвалі свой патрыятычны абавязак перад Радзімай. Варта напаміць, што 19-гадовага снайпер комсамолец Ф. Смалячкоў сваёй трашай стральбой наводзіў на ворага жах. Яго ўвесь час надсперагалі фашысты. Аднойчы нямецкае камандаванне нават накіравала супроць Смалячкова два ўзводы пяхоты. Але герой загінуў варажых садад гранаціма і здолеў сам з цяжкага становішча выйсці непашкоджаным. На яго рахунку 125 знішчаных фашыстаў.

Не была надудаднай ворагу і моладзь па часова акупіраванай тэрыторыі. Яна абараняла супроць фашысцкіх парадкаў, не магла спакойна глядзець па пакеты савецкага народа. Дзесяткі тысяч юнакоў і дзяўчат пайшлі ў партызанскія атрады, якія пачалі арганізоўвацца па закліку таварыша Сталіна. У партызаны ішлі нават цэлымі сем'ямі. У Пінскай вобласці гераічна змагалася партызанская комсамольская сям'я Некрашэвіча: чатыры браты і сестра. За час баявых дзеянняў яны пусцілі над ахон тры варажыя эшалоны, бронепяцікі, уздзельнічалі ў апарных пах разгону варажых гарнізонаў. На тэрыторыі Беларусі дзейнічала многа комсамольска-маладзёжных бригад і партызанскіх атрадаў.

У якіх-бы ўмовах ні жыў малады савецкі чалавек, ён заўсёды заставаўся савецкім чалавекам, адчуваў сябе грамадзянінам Вялікага Савецкага Саюза. Ён заўсёды жыў ітарасамі Радзімы. Нават тады, калі пад ворагам знаходзіўся ўся беларуская зямля, моладзь акупіраванай тэрыторыі не пераставала з'яўляцца часткай Вялікай Радзімы. Якім высокім патрыятычным пачуццём прасякнуты радкі адказу партызан і партызанак беларускай комсамольска-маладзёжнай бригады імя В. І. Леніна на ліст комсамольцаў і моладзі Маскоўскага завода імя таварыша Сталіна 24 жніўня 1943 года. Нельга чытаць гэтыя словы без хвалявання:

«Дарагія таварышы масквічы!

... Мы далёка ад Вас. ... Але мы з Вамі. Мы чуюм Вас. Мы чуюм сэрца нашай вялікай Радзімы — Маскву. Мы бачым Вашу гераічную працу і клопаты аб нас. Іны натхнялі нас на новыя гераічныя подзвігі ў барацьбе з нямецкімі ліхадзеямі. ... У паяцкіх умовах комсамольцы і моладзь нашага атрада вучыліся першамайскі загад таварыша Сталіна. Немцы ў пчылінае калысо спіскалі тады нас. Сарод балота, на нізкім невялікім востраве, юнакі з суровымі тварамі ... загартаваныя партызаны, глыбока прадумвалі кожнае слова з загада лю-

бімага правадзіра. Вакол пажары, стралялі на не змаўкала. Выступалі таварышы ў сваіх спайных прамовах выказвалі глыбокую нянавісць да фашысцкіх захопнікаў, бязмежную любоў да свайго народа».

Словы комсамольцаў не разыходзіліся са справай. У гэтым-жа лісьце прыводзіліся факты баявых спраў партызана Мікалая, які пусціў пад ахон нямецкі пяхітнік з 39 вагонамі. У выніку—93 гітлераўцы былі забітыя, а 107 — паранены. У другі раз гэты-ж партызан пусціў пад ахон нямецкі эшалон з авіябамбамі, якія потым тры дні ваявалі. Комсамолец Уладзімір за два месяцы падарваў 8 варажых эшалонаў, чатыры з іх—з жывой сілай прапініўка. Комсамолец Георгій Прагон'еў у няроўным баю са словамі «За нашу чэсьць, за свабоду, за вялікую Радзіму, за непераможную камуністычную партыю Леніна—Сталіна» мужа змагаўся і не адступіў ад насядачага ворага. Ён аддаў сваё жыццё, але знішчыў 13 фашысцкіх вытокаў.

Любоў да сваёй Радзімы была той сілай, якая патхнала воянаў на гераічныя ўчышкі. За яе яны пераносілі самыя цяжкія пакуты, аддавалі жыццё,—настойлівы высокай была свядомасць моладзі, што выхавалася пры савецкай уладзе.

11 снежня 1942 года ў бах за в. Залесце, Палацкага раёна, комсамолец Аватоль Букараў быў паранены ў абедзве нагі. Але ён не пакінуў змагацца нават і тады, калі яго абкружылі немцы. Вось словы, з якімі паміраў гэты адважны комсамол: «Паміраю не страшна, бо паміраю прыгожа, паміраю ў баю за сваю Радзіму. А вы, фашысцкія сабакі, усе падохнеце сабачай смерцю!»

Абавязак перад Радзімай—свядомае пачуццё кожнага маладога чалавека. Аб гэтым не раз гаварылі маладыя партызаны. Гэтым высакордым пачуццём быў напоўнены і ліст байцоў, камандзіраў і палітрабніцаў Беларускай дыверсійнай партызанскай бригады асобнага прызначэння, у якім яны прасілі ЦК КП(б)Б і ЦК ЛКСМБ прысвоіць іх бригадзе імя В. І. Леніна:

«Амаць усё мы нарадзіліся пры савецкай уладзе, якая, як кланатлівае маці, вырасіла і выхавала нас. Дзякуючы вялікай партыі Леніна—Сталіна і савецкай уладзе, мы, моладзь, атрымалі неабмежаваную матчынасьць усеабавага развіцця сваіх здольнасцяў і дасваванняў. Мы ведаем толькі свабоднае, шчаслівае і радаснае жыццё. За гэтакое жыццё, за Радзіму, за вялікую партыю Леніна—Сталіна, за савецкую ўладу мы аддаем сваё жыццё. Не складзе сваёй абодзі да тых часоў, пакуль гітлераўскія зяры ўсе да аднаго не знойдуць сабе магільна на нашай роднай зямлі».

Баявыя справы комсамольцаў ніколі не памеркнуць у паміці савецкага народа. Іны будуць служыць для моладзі наступных пакаленняў узорам адданасці вялікай справе Леніна—Сталіна, справе пабудовы камунізму ў нашай краіне.

НЯМЕРКНУЧАЯ СЛАВА

Алесь БАЧЫЛА

Кожны раз, калі праходзім па Савецкай вуліцы ў цэнтры Мінска, не можам не радавацца вялікай аднаўленчай рабоце. Горад перажывае другую маладосць. Разам са знікненнем разбураных кварталаў знікаюць і балючыя адчуванні перахытэта. Людзі цяпер думаюць і клопацца аб мірным жыцці, аб выкананні планаў будаўніцтва.

Міжвольна прыпамінаюцца перадаеныя гады. Тады сённяшні ветааны Айчынай вайны—маладыя людзі нашай краіны—думалі таксама не аб вайне. Іны марылі аб працоўных подзвігах, аб новых адкрыццях у навуцы. Іны не збіраліся ваяваць. Але выхаваныя ва ўмовах шчаслівага савецкага жыцця, яны заўсёды былі гатовы стаць на абарону Радзімы. Хай для іх не былі яшчэ асянімі ні пажакішы барацьбы, ні памеры страт, якія давялося прынесці ў імя абароны Айчыны, але яны адчувалі, што здолеюць усё перанесці, вытрымаць усялякіх выпрабаванні перад тварам небеснага. Неадрама яны вучыліся ў савецкіх школах, выходзілі ў піонерскія атрады, у рады Ленінскага комсамола.

МАЛАДЫЯ ТАЛЕНТЫ

Я. ГРЫШЫН

У перыядычным друку ўсё часцей і масцей з'яўляюцца новыя імёны маладых пісьменнікаў. Творчая актыўнасць моладзі — сведчанне нспынных клопатаў партыі і ўрада аб развіцці сацыялістычнай культуры нашага народа. Паэты, празаікі, драматургі ідуць у літаратуру з новымі тэмамі і новымі вобразамі, усяляючы веліч стваральнай працы савецкага народа.

Надаўна ў Саюз савецкіх пісьменнікаў Беларусі была прынята новая група маладых пісьменнікаў: паэт Васіль Матэвушаў, байкапісец Уладзімір Корбан, празаікі Мікола Ткачоў і Пётр Чарных, а таксама крытыкі Якаў Герковіч і Рыгор Шкраба. Усе яны ўжо маюць значны вопыт літаратурнай працы, творы іх знаёмы нашаму чытачу па рэспубліканскім і абласным друку.

Цікавасць сярод літаратурнай грамадэкасіі выклікаў новы раман маладога пісьменніка Міколы Ткачоў — «Агні Сожа». Гэты раман прысвечаны паказу партызанскай барацьбы беларускага народа з нямецка-фашысцкімі захопнікамі. Мікола Ткачоў працуе ў галіне літаратуры кшчэ з 1938 года. За гэты час былі надрукаваны яго апавяданні: «На граніцы», «Сонца ўзышло», «Гварды сяржант» і інш. Апошнія гады Мікола Ткачоў працаваў над новым раманам. Добрае веданне жыцця, сур'ёзнае стаўленне да літаратурнай працы — характэрныя рысы маладога празаіка. Ён, як удзельнік Вялікай Айчыннай вайны і партызанскага руху, здолеў удала перадаць у творы гераізм і адвагу савецкага народа ў барацьбе за свабоду і незалежнасць сваёй Радзімы.

Васіль Матэвушаў піса з 1935 года. Яго першыя вершы з'явіліся ў часопісу

«Поляны рэвалюцыі», а пасля і ў другіх часопісах і газетах. Найлепшымі вершамі паэта з'яўляюцца: «У полі», «Дарагі Магілёў», «Браты», «Едучы ў поле», «Гадзінік», «Камены курган» і інш. Доўгі час у Васіля Матэвушава быў перапынак у творчай рабоце, бо ў часе Вялікай Айчыннай вайны паэт знаходзіўся ў радах Савецкай Арміі. Але тое, што напісана В. Матэвушавым, прыгнута ўвагу нашага чытача. Яго вершы, прасякнутыя пачуццём савецкага патрыятызма, вызначаюцца лірычнай усхваляванасцю, закончанасцю думкі і свежасцю вобразаў. Гераізм і мужнасць савецкіх воянаў, мірная стваральная праца савецкага народа, годнасць за сваю любімую Айчыну — вось тэмы вершаў маладога паэта.

Найбольш пяхікі жапр абраў малады паэт-рабочы Аршанскага завода «Чырвоны Кастрычнік» Уладзімір Корбан. Яго байкі надаўна з'явіліся ў часопісах «Вожык» і «Поляны». Але яны адразу зьявілі на сабе ўвагу актуальнасцю тэмы, палітычнай мэтанакіраванасцю, выразнасцю вобразаў і свежасцю мастацкіх сродкаў. Вастрыя сваё бае Уладзімір Корбан накіроўвае супроць адсталых густаў і поглядаў, бічу перахытэлі мінулага ў свядомасці асобных людзей. Вельмі цікавыя на сваёй задуме і кампазіцыі байкі — «Гуркі», «Варона», «Калгасны ўраджай», «Суд», «Бык і дом» і інш.

Сярод надаўна прынятых членаў Саюза — малады празаік Пётр Чарных, які піша на рускай мове. Пётр Чарных — удзельнік Вялікай Айчыннай вайны, у сучасны

момант працуе ў рэдакцыі брэсцкай абласной газеты «Зара». Першыя свае вершы і апавяданні ён надрукаваў у армейскай газеце. Апрача гэтага ў часопісе «Савецкі воян» змешчана яго апавяданне «Зычэйны салдат». Балгаснаму будаўніцтву ў абласных Заходняй Беларусі прысвечана яго новая аповесць «Пасля вайны», якая друкуецца ў альманаху «Савецкая Отчизна». Пётр Чарных вялікую ўвагу аддае самаму аператыўнаму жанру літаратуры — нарысу. Многія яго нарысы былі надрукаваны ў рэспубліканскіх газетах і часопісах.

Якаў Герковіч і Рыгор Шкраба займаюцца літаратурнай крытыкай. Артыкулы Якава Герковіча з'явіліся на старонках газеты «Літаратура і мастацтва» і часопісу ішчэ да Вялікай Айчыннай вайны. За апошні час Я. Герковіч змяніў некалькі артыкулаў аб творчых сучасных беларускіх пісьменнікаў і паэтаў. Сарод іх — артыкулы, прысвечаныя творчасці Антона Балевіча, Івана Шамякіна і іншых пісьменнікаў.

Рыгор Шкраба параўнальна надаўна выступіў у галіне літаратурнай крытыкі, але за гэты час надрукаваў намала цікавых артыкулаў пра творчасць беларускіх пісьменнікаў і паэтаў. Найбольш буйнымі крытычнымі работамі Рыгора Шкрабы з'яўляюцца артыкулы пра паэму народнага паэта БССР Якуба Коласа «Рыбакова хата» — «Шчасце ў Усходзе», «Тры паямы Яні Буланы» і «Разам з народам» (Беларуская савецкая проза за 30 год).

Прыход у літаратуру новай таленавітай моладзі, выхаванай за гады савецкай улады, — радасная з'ява. Будзем спадзявацца, што маладыя пісьменнікі будуць няспынна ўдасканальваць сваё майстэрства, здолеюць напісаць новыя цікавыя творы.

Анатоль ВЯЛЮГІН КОМСАМОЛЬЦЫ

Рыпцэ цяплушкі на далёкім маршы—
Калыскі нашы...
У паміці
Трывожна загарыцца
Разбіты пучы,
Абружаны Царыцын...
Бессонны крок у сталінскім вагоне...
Шалёная казачка пагона.
Сухар і тры патроны для нагана...
Ды і тады
з Мамаева Кургана
Будзёнаўскаю шабляй даставалі
Да віленскай павучай хвалі.
Ля партыі, ля доўрай нашай маткі,
Сядзіць сталіні.
Вернасці паворыш:
Ляцелі наскі і канфедэраткі
На краснатал,
На капылі,
На верас.
І песню нёс бязвысы запявала,
На вострай шаблі палымнелі словы.
Усю планету песня калыхала,
Чытаючы панам прысуд суровы...
На верце,
Што ля далёкай пераправы
Над чубам запявалы

Драмлюць траву.
Ён з намі быў ля вогнішчаў вясільных.
Дружбак малодшай змены і ваяты.
Яго руюн у працавітых сёлах
Калгасны першы колас
Быў паматы.
Не верце,
Што з кулацкага абрза
Дружбак наш быў забіты
У трыцятым.
Дзяржаву аправаў ён у жалеза,
І пухлы стэп ён расцілаў
Зярыятам.

Гарэлі рваныя ў Мадрыдзе раны...
Курліліся Манголі барханамы...
Мы моладасцю вечною крылаты.
У нас на сэрцах бранявыя латы:
Прыкрыты сэрцы нашыя білетам
З ляснішкім,
З бачноўскім
Сілузітам.
У паміці
Сурова загарыцца
Страшная, другая наваліца.
Рыпцэ цяплушкі,—
Моладасць на маршы.
Спакойна, мужа б'юцца вярць нашы.

Грунчочу зноў над Волгай бастыёны.
І чорны ліст раяноўча рака яліны.
Залеглі на абрывах жоўтыя роты:
З піке не вырвеш крывам самалёты!
На лайбах абгаралых дзеці... дзеці.
Алушчаны ў Ірэмлі да ранку шторы.
Бессонны крок у ціхім габінеце...

Ранчочу нізка чорныя маторы.
Пад бомбаю,
Пад куляй,
Пад снарадам
Сталім над светам
Строгім Сталінградом.
Мы убачылі з Мамаева Кургана,
Выходзячы на рэканасціроўні,
Рэйхстаг разбіты, ветразі Ядрана,
У Мінску вызваленым
Катлаванам
І года сорак восьмага пучыўні.
Блізе на рудых спячюках вапна.
Мы моладасцю вечною крылаты.
У нас на сэрцах бранявыя латы:
Прыкрыты сэрцы нашы білетам
З ляснішкім,
З бачноўскім
Сілузітам.

Беларуская савецкая літаратура на сучасным этапе і яе задачы да 30-ай гадавіны БССР*

Гістарычная пастанова ЦК ВКП(б) аб часопісах «Звязда» і «Ленінград», а таксама дэклараваныя Жданавым накіраваныя ўважліва на савецкіх літаратараў на галоўнейшыя звыш нашай сучаснасці. Пастанова ЦК ВКП(б) аб становішчы беларускай савецкай літаратуры паставіла перад намі рад неадкладных, канкрэтных задач.

Лік-жа выпіскаў дамаглася беларуская савецкая літаратура за апошні час? З чым выходзіць яна да вялікай урачыстасці 30-га года Рэспублікі?

У пяці гадах года на рэспубліканскім сродзе пісьменнікаў мы падсумавалі зробленае нам за 1947 год. Там мы падрабязна разгледзілі з'яўленне такіх твораў, як раманы «На мірным небам» Алеся Стаховіча, аповесць «Цяплае дышанне» Макара Паслядоўца, аповесць «Рыгор Шыбай» Усевалада Краўчанкі, Гаварылі аб тымкі што скончыў аповесць Тараса Хадкевіча «Вяснянка».

Былі разгледжаны аповесці Мележа, Булакоўскага, Грамовіча, Брыля, Пестрака і іншых. З паэтычных твораў абмяркоўваліся «Рыбакова хата» народнага паэта Якуба Коласа, вершы Таўлая, Засіма, Максіма Тапка, Антона Бялевіча, Пімена Панчанкі, Вялюгіна і іншых.

Першая частка аповесці маладога пісьменніка Івана Шамякіна «Глыбокая плынь» разгледзлася на рэспубліканскім сходзе пісьменнікаў у пачатку гэтага года, чала яна не мала водтукаў і ў нашым друку. Усе адзначалі з'яўленне аповесці, як удаву, стаючы з'яву ў беларускай савецкай прозе. У апошніх нумарах часопіса «Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці.

«Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці. «Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці. «Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці.

«Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці. «Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці. «Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці.

«Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці. «Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці. «Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці.

«Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці. «Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці. «Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці.

«Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці. «Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці. «Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці.

«Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці. «Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці. «Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці.

«Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці. «Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці. «Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці.

«Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці. «Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці. «Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці.

«Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці. «Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці. «Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці.

«Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці. «Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці. «Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці.

«Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці. «Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці. «Цюльмі» надрукаваны другая і трэцяя часткі аповесці.

фашыста Камандант раёна штурмфорэр Койфер, які спадзяваўся, што з захопам Масквы будзе дырэктарам будынка завода, вымушаны сядзець у беларускай вёсцы і дрыжаць ад страху, што кожны дзень ён можа загінуць ад партызанскай кулі.

Героізм народных месцінаў, іх гатоўнасць ахвараваць жыццём аўтарам паказаны ўдала, аднак многія недахопы, як я ўважам, ідуць зноў-жа ад прамернага захвалення аўтарам прыгодніцтвам. Так, у апошнім наступленні карнікаў на партызанскі лагер знаходзіць ўжо пераважнымі героямі выступаюць Жыцько і Тапаня.

Іван Шамякін валодае жывою мовай і дбайна ставіцца да яе. Аднак і ў яго зрэдку можна заўважыць агрэхі.

Станоўчым з'явіў у нашай беларускай прозе за 1948 год трыба лічыць аповесць Тараса Хадкевіча «Вяснянка». Гэта пазнавальная аповесць аб новых людзях нашай калгаснай вёскі, людзях, якія прайшлі франты Вялікай Айчыннай вайны і партызанскую барацьбу, аб новых стаўленнях да працы ў калгаснай гаспадарцы.

Аляксеем Кулакоўскаму, які зрабіў карысную справу, напісаўшы аповесць «Гартванне», вярта вярнуцца зноўку да тэмы будаўніцтва трактарнага завода, каб пазбегчы недахопу першай аповесці, напісаць сапраўды высокамастацкі твор шырышага ахопу падзей, варты гераічнай стваральнай працы нашага народа.

У гэтым-жа годзе надрукавана невялікая аповесць Пімена Пестрака «Пачатак». Вярта адзначыць, што ўмёна глядаецца за з'явімі жыцця і па-свойму асэнсоўваюць дала Пестраку магчымасць напісаць даволі цікавы твор. «Пачатак» — аповесць аб першых кроках партызанскага руху ў беларускай вёсцы.

У творы паказаны самы першы час узнікнення ўсенароднага партызанскага руху на Беларусі.

У сувязі з гэтым героі аповесці не раскрыты поўнаю. Яны яшчэ ў пачатковай стадыі свайго руху. Пішучы Пестраку вярта працаваць над развіццём гэтай тэмы ў далейшым.

Успаміны ўдзельнікаў партызанскай барацьбы заўсёды карыстаюцца вялікаю ўвагаю нашага савецкага чытача. Такою роботаю з'яўляюцца запіскі «Партызанскі край» Героя Савецкага Саюза Віктара Ліўенцава ў літаратурнай апрацоўцы Рыгора Няхава. Віктар Ліўенцаў — непасрэдным удзельнікам партызанскай барацьбы, камандзір бригады, падпольшчык, у сваіх запісках асказаў і пераканаўча апавядае аб характэрных калгасніку, буюму франтавіку. Насрой і часта індывідуальнасці.

Цікавым у аповесці з'яўляецца вобраз Рыгора Шведы — калгаснага старшыні. Швед — дамабілізаваны франтавік. Ён мужны, энергічны. У яго адзіная мета — хутчэй аднавіць родны калгас.

Рыгор Швед заклапочаны ў тым, каб яго калгас не адставаў у спарбніцтве ад суседняга калгаса. Спартыўніцтва Хадкевіч паказваў традыцыйным метадам — паказам абмену калгаснымі дасягненнямі, але зроблена гэта з добрым густам, пераканальна. Аўтар ўдалося паказаць сучаснага калгасніка з яго новымі настроямі.

Недахопам аповесці трыба лічыць тое, што яе героям на сваім шляху вельмі лёгка ўдаецца пераадоляваць цяжкасці.

Нясамым, незразумелым з'яўляецца і вобраз Аленкі, якая невядома якія мае функцыі ў аповесці. Але самым галоўным недахопам з'яўляецца тое, што ў аповесці не паказана партыйнае кіраўніцтва калгаса. Кіраўніцтва пра наездзі сакратара райкома Іянукевіча яўна недастаткова. Не відаць і актыўнай ролі комсамольскай арганізацыі калгаса і яе сакратара Анціпэя.

Аўтар трыба зрабіць заклі і ў некаторым надбайным стаўленні да новай.

Малады празаіст Аляксей Булакоўскі заапрамадваў сабе, як здольны пісьменнік. Некаторыя яго апавяданні былі змешчаны ў цэнтральных часопісах і атрымалі станоўчую ацэнку. Нас вельмі ўрадавала, калі Булакоўскі ўзяўся за такую важную тэму з жыцця нашай рэспублікі, які паказ будаўніцтва трактарнага завода. Ён надрукаваў у «Полымі» аповесць пра трактарны завод «Гартванне». Аўтар не ставіць сабе задачы шырокага паказу гэтага гіганта прамысловасці, ён ставіць задачу больш сціпую — паказаць рост маладых кадраў, якія прышлі з вёскі, капаць, як у вялікім рабочым асяродкі гартуецца іхняя воля і як з высковага, наўзнага хлапчука вырастае высокаасвоены рабочы. Аповесць з'яўляецца карыснай творам, яна прыцягвае ўвагу чытача да вельмі важнага прамысловага будаўніцтва, якое адбываецца ў нашай рэспубліцы, прапагандае пабудову трактарнага завода.

Аднак, твор мае шмат недахопаў. Кулакоўскі ў пачатку аповесці паказвае дзіўнасць свайго будучага героя Васіля, якое падобна на шмат якіх, даўно ўжо апісаных ў літаратуры, і таму не вылучаецца нічым новым. Дзякка вызначыць і час, на які прыпадаюць дзіўныя гадзі героя, бо такое дзіўнасць у хлапчука маглі быць і сто і дзвесце год таму назад. І толькі потым, вельмі невыразна мы даведваемся, што ўсё гэта адбываецца ў апошніх гадах перад уз'яднаннем заходніх абласцей Беларусі.

Рэальным малюнак прыходзі хлапчукоў на завод і іх наступленне на прапу. Іаюўжа тут пахне старасвецкай, так маглі быць толькі даўно. Мы ведаем, што моладзь на будаўніцтва трактарнага пасылалі комсамольскія арганізацыі арганізавана, што яе сустракалі прадстаўнікі завода.

Аўтар пайшоў у аповесці ўслед за сваімі героямі-хлапчукамі і звыўі паказ усенароднай будоўні.

Добрай часцінай аповесці з'яўляецца паказ таго, як хлопцы навучаліся ў Сталіна-

* * * Пятрусь БРОЎКА, Галоўны сакратар Саюза савецкіх пісьменнікаў БССР. * * *

Гэраі. Гэта адпавядае рэчаіснасці. Вучоба ў майстроў горада-героя паказана пераканальна. Але і тут ёсць у мане заўвагі. У Кулакоўскага ў гэтай аповесці змаруджана растуць людзі, нават доўга не мяняецца іх вонкавы воблік.

Рост самасвядомасці ў вынігу загартавання ў рабочым калгасным паказаны Кулакоўскім даволі ўдала. Нават той самы Антось, які ўвесь час шукаў лёгкага хлеба, пераконваецца, што толькі ў працы можна знайсці задавальненне.

Аляксеем Кулакоўскаму, які зрабіў карысную справу, напісаўшы аповесць «Гартванне», вярта вярнуцца зноўку да тэмы будаўніцтва трактарнага завода, каб пазбегчы недахопу першай аповесці, напісаць сапраўды высокамастацкі твор шырышага ахопу падзей, варты гераічнай стваральнай працы нашага народа.

У гэтым-жа годзе надрукавана невялікая аповесць Пімена Пестрака «Пачатак». Вярта адзначыць, што ўмёна глядаецца за з'явімі жыцця і па-свойму асэнсоўваюць дала Пестраку магчымасць напісаць даволі цікавы твор. «Пачатак» — аповесць аб першых кроках партызанскага руху ў беларускай вёсцы.

У творы паказаны самы першы час узнікнення ўсенароднага партызанскага руху на Беларусі.

У сувязі з гэтым героі аповесці не раскрыты поўнаю. Яны яшчэ ў пачатковай стадыі свайго руху. Пішучы Пестраку вярта працаваць над развіццём гэтай тэмы ў далейшым.

Успаміны ўдзельнікаў партызанскай барацьбы заўсёды карыстаюцца вялікаю ўвагаю нашага савецкага чытача. Такою роботаю з'яўляюцца запіскі «Партызанскі край» Героя Савецкага Саюза Віктара Ліўенцава ў літаратурнай апрацоўцы Рыгора Няхава. Віктар Ліўенцаў — непасрэдным удзельнікам партызанскай барацьбы, камандзір бригады, падпольшчык, у сваіх запісках асказаў і пераканаўча апавядае аб характэрных калгасніку, буюму франтавіку. Насрой і часта індывідуальнасці.

Цікавым у аповесці з'яўляецца вобраз Рыгора Шведы — калгаснага старшыні. Швед — дамабілізаваны франтавік. Ён мужны, энергічны. У яго адзіная мета — хутчэй аднавіць родны калгас.

Рыгор Швед заклапочаны ў тым, каб яго калгас не адставаў у спарбніцтве ад суседняга калгаса. Спартыўніцтва Хадкевіч паказваў традыцыйным метадам — паказам абмену калгаснымі дасягненнямі, але зроблена гэта з добрым густам, пераканальна. Аўтар ўдалося паказаць сучаснага калгасніка з яго новымі настроямі.

Недахопам аповесці трыба лічыць тое, што яе героям на сваім шляху вельмі лёгка ўдаецца пераадоляваць цяжкасці.

Нясамым, незразумелым з'яўляецца і вобраз Аленкі, якая невядома якія мае функцыі ў аповесці. Але самым галоўным недахопам з'яўляецца тое, што ў аповесці не паказана партыйнае кіраўніцтва калгаса. Кіраўніцтва пра наездзі сакратара райкома Іянукевіча яўна недастаткова. Не відаць і актыўнай ролі комсамольскай арганізацыі калгаса і яе сакратара Анціпэя.

Аўтар трыба зрабіць заклі і ў некаторым надбайным стаўленні да новай.

Малады празаіст Аляксей Булакоўскі заапрамадваў сабе, як здольны пісьменнік. Некаторыя яго апавяданні былі змешчаны ў цэнтральных часопісах і атрымалі станоўчую ацэнку. Нас вельмі ўрадавала, калі Булакоўскі ўзяўся за такую важную тэму з жыцця нашай рэспублікі, які паказ будаўніцтва трактарнага завода. Ён надрукаваў у «Полымі» аповесць пра трактарны завод «Гартванне». Аўтар не ставіць сабе задачы шырокага паказу гэтага гіганта прамысловасці, ён ставіць задачу больш сціпую — паказаць рост маладых кадраў, якія прышлі з вёскі, капаць, як у вялікім рабочым асяродкі гартуецца іхняя воля і як з высковага, наўзнага хлапчука вырастае высокаасвоены рабочы. Аповесць з'яўляецца карыснай творам, яна прыцягвае ўвагу чытача да вельмі важнага прамысловага будаўніцтва, якое адбываецца ў нашай рэспубліцы, прапагандае пабудову трактарнага завода.

Аднак, твор мае шмат недахопаў. Кулакоўскі ў пачатку аповесці паказвае дзіўнасць свайго будучага героя Васіля, якое падобна на шмат якіх, даўно ўжо апісаных ў літаратуры, і таму не вылучаецца нічым новым. Дзякка вызначыць і час, на які прыпадаюць дзіўныя гадзі героя, бо такое дзіўнасць у хлапчука маглі быць і сто і дзвесце год таму назад. І толькі потым, вельмі невыразна мы даведваемся, што ўсё гэта адбываецца ў апошніх гадах перад уз'яднаннем заходніх абласцей Беларусі.

Рэальным малюнак прыходзі хлапчукоў на завод і іх наступленне на прапу. Іаюўжа тут пахне старасвецкай, так маглі быць толькі даўно. Мы ведаем, што моладзь на будаўніцтва трактарнага пасылалі комсамольскія арганізацыі арганізавана, што яе сустракалі прадстаўнікі завода.

Аўтар пайшоў у аповесці ўслед за сваімі героямі-хлапчукамі і звыўі паказ усенароднай будоўні.

Добрай часцінай аповесці з'яўляецца паказ таго, як хлопцы навучаліся ў Сталіна-

Герой Куляшова — перадавы савецкі чалавек, які адчувае на сабе вялікую адказнасць часу, ён носіць перадавы ідэй чалавештва, ідэй Маркса — Энгельса — Леніна — Сталіна, ён актыўны праваднік гэтых ідэй у жыццё. І таму ён не ведае спакою.

Я не магу зрабіць поўны разбор паэмы Аркады Куляшова на той прастай прычыне, што яна яшчэ не вышла з друку.

Антон Бялевіч надрукаваў у гэтым годзе паэму «Дарога з навоі». Гэтая паэма выклікала шмат спрэчак. Розныя думкі выказваліся пра абмеркаванні яе на секцыі паэты. З вялікім арыкулкам пра гэтую паэму выступіў у газете «Літаратура і мастацтва» П. Панчанка. Бялевіч адказаў: Антон Бялевіч недастаткова вывучыў умовы прыгоннага жыцця, пра якое напісаў паэму, ён карыстаўся літаратурным матэрыялам. Беларуска літаратура налічвае рад выдатных твораў на гэтую тэму («Вандароўна» і «Курган» Іякі Купалы, «Салавей» Змітрака Бядулі). Антон Бялевіч стары пасаўнага героя — гэта таксама загана паэмы, бо яна не робіць новага кроку ў асветленні прыгоннай тэмы.

Але мне здаецца, што гав. Панчанка даў завада рэзкую ацэнку паэме тав. Бялевіча, назваўшы свой артыкул «Заганна ідэя, фальшывы героі». Недастаткова раскрылі вобразы героя, яго некаторае пасіўнасць (бо цяжка патрабаваць ад сляпога, каб ён стаў ваяком мас) не дае падстаў для такога суровага абвінавачвання. Панчанка шмат у чым правільна паказаў Антону Бялевічу на ягоныя недахопы, але агульным вывад вельмі жорсткі. Тут мы маем справу не з тым, што аўтар свядома выбраў заганаў ідэю, а з тым, што на ўзроўні той літаратуры, якая ёсць аб прыгоне, ён як належаць не справіўся са сваёй задачай.

Вялікім многім слушныя заўвагі, Антону Бялевічу вярта працаваць паэму.

Антон Бялевіч паэт гэтай малады, але паэт здольны. Піша ён многа. І часта выбірае тэмы патрэбныя і актуальныя. Адчувае жыццё ў яго ёсць, але яго часта пехалае ведаў, і павышэнне свайго культурнага ўзроўню — яго неадкладная задача. Наша крытыка часамі завада жорстка падыходзіць да паэта. Так, тав. Гердовіч у сваім артыкуле зусім беспасадэўна прыпісвае Бялевічу фармальную «кшэпшённасць» радка, за якой хаваецца адсутнасць глыбокай думкі, яскрава выражанай ідэі...

Вельмі мала напісана ў нас для дзяцей дашкольнага і маладога школьнага ўзросту. Тым больш важным трыба лічыць з'яўленне ў нашай паэзіі паэмы Васіля Віткі «Ваверчына гора». Дасягненнем Васіля Віткі трыба лічыць тое, што ён здолеў праз нескладаны сюжэт паказаць дзеянне, з якою павягаю яны павіны ставіцца да старэйшых. База вучыць дзяцей пераадоляваць цяжкасці і дапамагаць адзін другому ў біядзе.

Твор напісаны ярка, паэтычнаю моваю. Сюжэт яго разгортаецца стройна, чытач з цікавацю сончыць за ходам падзей ад пачатку да канца. Дасягненне аўтара яшчэ і ў тым, што ён, не гледзячы на казачную форму, трымае маленькага чытача ў сувязі з рэальным жыццём.

Спаўчэннае казачнага каларыту з рэальным жыццём зроблена аўтарам удаа.

Беларуская савецкая паэзія, таксама як і проза, звыраўналася да індустрыяльнай тэмы. Эдзі Агнявіч напісаў паэму аб будаўніцтве Мінскага трактарнага завода «Дарога ў будучыню». Але як і аповесць Кулакоўскага, яна толькі яшчэ закранае тэму і ні ў якім разе не вырашае яе. Эдзі Агнявіч у сваёй невялікай паэме хадзіла паказаць многа — і пачатак будаўніцтва, і рост маладых майстроў, іх быт і ўзаемаадносіны, і дапамогу братніх рэспублік у асветні індустрыі ў Беларусі. Аднак ён не ўдалося ніводнага з гэтых момантаў асвятліць дастаткова. Асутнічае ў паэме і цікавы канфілікт, моладзі мала што даводзіцца перамагаць, а адсюль і адсутнасць пэўнага напружання ў творы.

У пачатку гэтага года ў «Полымі» надрукавана паэма Міхася Калачынскага «Сонца ў блакіце». Тэма яе — тэма многіх твораў: зварот франтавікоў і ўдзель іх у аднаўленні гаспадаркі. Аднак, да вырашэння яе Міхася Калачынскага падшоў няправільна. Ён не здолеў адлучыць таго характэрнага, чым жывуць калгасны Беларусі. Калачынска спрабуе вырашыць праблему барацьбы з асясухай у адным з калгаснаў на Беларусі, у той час, калі не барацьба з асясухай характэрна для Беларусі, а хуччэй, наадварот, — барацьба з лішмамі вадзі, праца па асучыні вадзі.

Недахопам паэмы з'яўляецца яшчэ і тое, што ў ёй няма дастаткова напружання, адсутнічаюць яркія канфілікты, што не дае магчымасці дастаткова поўна падыць вобраз асноўных герояў. Гэта дзятчыцца Васіля, Дзякка і Алеся.

Аднак, на гэтай паэме мы бачым, што мастацкія сродкі ў Міхася Калачынскага значна выраслі. Паэт авалоўў вобразнацю, мова яго выкрыштальвалася.

Мне хочацца адзначыць дзве характэрныя тэматычныя лініі ў нашай пасляваеннай паэзіі. Першая з іх з'явілася ў выніку таго, што намы паэты ў часе вайны і пасля яе павялаў і шмат якіх краінах. Другая — гэта вершы за трывалы мір, за па-

родную дэмакратыю, супроць новых палітычных вайны.

Цікавы пыхл вершаў «Над педам Балканскім» напісаў Міхась Балачынска. Гэта вершы пра Балгарыю, Югаславію. Паэт глядзіць на гэтыя краіны вачыма савецкага воіна, як прынёс ім вызваленне. У звароце яго да вызваленых братоў адчуваецца гарачая любоў да ўсяго прагрэсіўнага, рэвалюцыйнага. Ён адлюстроўвае сапраўдныя настроі вызваленых прапоўных мас гэтых краін.

Паэты павязваюць чытачу замалеўк жыцця ў вызваленых ад фашызма краінах не як сузіральнікі, а як актыўныя носьбіты перадавых ідэй.

Гаворачы аб беларускай савецкай паэзіі, прысвечанай барацьбе за трывалы мір, за народную дэмакратыю, мне хочацца прывесці дзве строфы з выдатнага верша Аркады Куляшова «Комуністы», бо яны паказваюць тых, хто стаіць у авангардзе барацьбы прапоўных усяго свету за лепшую будучыню:

Комуністы — гэта зброя грозная сілы, Невычэрпны арсенал барабійтоў. Гартвалі ў рэвалюцыйны гаршэ Ленін, Сталін нас, як зброю, для ваякоў. Слова іх нам асветляла далагяды, Комунізм дарогага берагі. Гіеэды нашыя — з каменнай барыкады, Крылы нашыя — чырвоныя спігі.

Максім Лужанін у вершы «Дар астурыяна» вельмі трапа намаляваў вобраз іспанскага партызана, прадстаўніка тых слаўных партызан, якія ўжо больш дзесятка год, не шкадуць свайго жыцця, змагаюцца супроць крывавага дыктатара Франка.

Рэвалюцыйны ўздэм, наўстанні рабочых супроць капіталістаў, забастоўкі, пратэсты выклікаюць водтука ў нашай паэзіі, і гэта зусім зразумела, бо наша паэзія рэвалюцыйна, яна стаіць на перадавых пазіцыях барацьбы і не можа быць раўнадушной да падзей у Грэнцы, Іспаніі, Італіі, Інданезіі.

Беларуская савецкая паэзія ў 1948 годзе атрымала яшчэ адну высокую адзнаку: паэту Максіму Танку за зборнік вершаў «Каб рэвалі» прысуджана Сталінская прэмія. У 1948 годзе паэт працаваў напружана і змясціў у нашых часопісах некалькі выдатных пыхавых вершаў. На аместу яны вылучаюцца шырынёй ахопу падзей, а таксама мастацкай спеласцю і разнастайнасцю формы. Характэрны для паэзіі Танка з'яўляюцца тое, што яго паэтычны зрок прыкімаецца ўсё важнейшае, што хвалюе наш народ сёння: тут і будаўніцтва прамысловасці, тут і жыццё ў калгасе, тут і гарадскія будні, тут і барацьба прапоўных за мяжой. Паэт умее цікава вырашаць важныя тэмы.

Паэзія Максіма Тапка ўспяла ўсё новае, што нараджаецца ў выніку ўпартай працы савецкага чалавека.

Многа і пёння працаваў у гэтым годзе Кастусь Кірэнка. Прыемна адзначыць, што ў 1948 год яшчэ больш узабагаў яго паэзію. Паэты Кірэнка — глыбока патрыятычная. Яна не абмяжоўваецца межамі свайой рэспублікі, а ўспяла гераічную працу братніх народаў.

Ужо тое, што паэт Анатоль Вялюгін адчуў усею неабходнасць паказу нашага прамысловага будаўніцтва, заслугоўвае ўсялякай увагі. Цыкл ягоных вершаў пра трактарнаград змястоўны. Тут і «Лягенда нашай зямлі», у якой паказваецца, як вялікі Сталін панаваў гэты горад, і першы будаўнік, і пазеда моладзі на вучобу ў Сталінаград, і прабабачанне паэта, як на плошчы Леніна пойдзе на парад беларускі трактар. Анатоль Вялюгін — паэт з уласным голасам, яго паэтычныя сродкі багатыя, але часамі ў пагоні за арыгінальнацю паэт завада пераўвядлічае і атрымліваецца на меншай меры нешта няяснае. Вось як ён паказвае радка ў «Світальнай казцы»:

Яблы дасяпелі ноціца па тратуары. З вясновага сада пхыве халадом. У завадзкіх вонан, абнятых нажарам, Дрыміць, уніманым гоман, гудом. А на Чэрвеньскай дальняй туманнай дароце, Дзе дрэмле, варушачы лашамі, бор... Заспаны абонік узніаўся на возе, — Сталіца... — прамовіў і вочы працёр.

Сапраўды, ранах атрымаўся туманным. Творы Міколы Аўрамчыка вызначваюцца свежай вобразнасцю: вершы «Першае вярыва», «Вя.на», «Калгасны двор», «Дзяцел па Максімі» і шмат іншых. Высока-патрабавальныя стаўленні да верша заслужылі пахвалы, бо яны дасягаюць мэты, верш робіцца па-сапраўднаму мастацкім і даходзіць да чытача. Вось як паэт паказвае першае вярыва:

Хлопцы акуртага, з густам Уздымаюць скібамі дол, Нібы для гэсней на стол Адрываюць хлеба лусты.

Трыба сказаць, што Мікола Аўрамчык шы мала і ягоная паэтычная прадукцыя колькасца невялікая.

Добры верш «Дзёнік бригадзіра» змясціў у «Полымі» Мікола Гамалка. У гэтым вершы Гамалка ўдала малое вобраз болага воіна, сучаснага к

„МАЛАДАЯ ГВАРДЫЯ“

3 25 кастрычніка на экраны рэспублікі выйшла другая серыя фільма «Маладая гвардыя».

Балі першая частка карціны чакалася мільёнамі савецкіх глядачоў з вялікай неадрадавацтва, дык яшчэ больша цікава было да другой часткі была падрыхтавана выключнымі поспехам першай серыі.

Поспех абумоўлены не толькі самім раманам А. Фадзеева, а і тым, як ён быў паказаны на экраны пастапоўшчыкам і сцэнарыстам С. Герасімавым і акторскім калектывам фільма. А паказаны ён быў павольна, з удзелам тых патрабаванняў, якія ў свой час былі адрасаваны аўтару рамана «Маладая гвардыя».

У першай частцы фільма, як вядома, ідэйны пэнтр развіцця падзей быў перанесены на тое, як большымі-падполшчыцкімі арганізацыямі народнага масы, у тым ліку і моладзі, на барацьбу з фашысцкімі акупантамі ў мясціні тэле. Падполны абком партыі кіраваў арганізацыяй краснадонскіх комсамольцаў. Бадай, усё першая серыя была прысвечана паказу гэтай арганізацыі. Толькі перад фіналам першай часткі маладагвардзейцы прынялі баявое хрышчэнне. Самы разгар барацьбы краснадонскіх падполшчыкаў быў, такім чынам, перанесены ў другую частку фільма.

І з самага пачатку другой серыі глядач разумеў і памтаў, што барацьба «Маладой гвардыі» накіравана ўмевай рукой большымі-падполшчыкаў, што на экране дзейнічае не стыхійная партызаншчына, а правільна наладзеная воля юных патрыотаў.

Вось чаму кожны ўчынак маладагвардзейцаў выклікае ў глядача вострую і актыўную рэакцыю.

Мы памятаем фінальную сцэну першай серыі, калі маладагвардзейцы сядзелі на радыё даклад таварыша Сталіна напарэдкі 25-ай гадавіны Кастрычніка. Пачатак другой серыі прадаўжае гэты перадачыточны вечар, які савецкі народ святкаваў не толькі ў савецкім, але і ў вяржком тэле. Нельга без хвалявання глядзець, як адначасна маладагвардзейцы гістарычна гадзіну Кастрычніка. Даклад таварыша Сталіна яшчэ больш замацаваў іх упэўненасць у канчатковай перамоце над ворагам, і радасць падполшчыкаў гатовыя выражыць праз шчыльна зачыненыя вокны кватэры Алега Кашавага, дзе яны сабраліся на перадачыточную вечарынку.

Але вакол вораг. Трэба было прыпісаць і смех, і танцы, каб яны не чутны былі па-за сценамі дома. Трэба было і ў гэтыя кароткія хвіліны радасці дамаць, як больш трапіна біць ворага.

І ў Алега Кашавага выспявае план арганізацыі «ансамбля самадзейнасці» з маладагвардзейцаў, які будзе выступаць у краснадонскім клубе. Прыкрываючыся шырмай «ансамбля», маладагвардзейцы могуць ча-пеі збірацца для сваіх падполшчых народа.

І вось, на адной з такіх нарад юныя падполшчыцкі рашаюць выразаць савецкіх людзей, якіх на мясцінай бірцы працы зарэгістравалі для ўдзелу ў Германію, — выразаць, спаліць гэтую бірку. Падлая біркі — самы востры на сваёй сітуацыі эпізод фільма. У вырашэнні гэтага эпізода асабліва ярка раскрылася рыжысёрская і акторская майстэрства.

Бірку падпалілі ў ча-е шырокаважычальнага канцэрта «ансамбля самадзейнасці» ў клубе. Гэта апарацыя была даручана Сяргею Цюленю, Улі Громавай і Любе Шаўцовай — «прам'ершы» канцэртнай праграмы. Мясціная салдатка запоўніла ўвесь

клуб. Ложы займаюць гестапаўскія гавары ў Краснадоне. Каб адцягнуць час, пакуль верніцца з апарцыі Люба Шаўцова, праграму пачаў большым музычным нумарам. За гэты час Сяргей і Люба паспяваюць прапраца ў будынак біркі і падпалілі яго. Люб-вжртаеша на канцэрт ярыз у той момант, калі неадрадавацтва глядачы асабліва настойліва патрабавалі яе выхаду. Бірка гарыць, маладагвардзейцы рады за поспех апарацыі. Люба з асаблівым натхненнем тацпе на сцэне, выклікаючы гром воплескаў.

З асаблівым майстэрствам паказалі сабе ў гэтай сцэне маладыя акторы І. Мавава (Л. Шаўцова), С. Гурзо (С. Цюлені), Г. Раманавіч (Туркеніч) і іншыя, лішні раз свёрдзшышы, што рыжысёр С. Герасімаў правільна зрабіў, калі ўзяў на гэтыя ролі акторскую моладзь.

У некаторых нашых крытыкаў ёсць пэўны страх перад вострай сюжэтнай ці фэаулярнай сітуацыяй у творах аб партызанскай і падполнай барацьбе. Усё, што з'явілася, напрыклад, з асобнасці, пераапрааннем, імітацыяй ці дасціпнай маскіроўкай, крытыкі гатовы закляміць усё гэта адным словам «дэтэктыву», не разумеючы, што такі «дэтэктыву» часта быў адной з форм падполнай і партызанскай барацьбы. С. Герасімаў не пабаяўся падобных папэроў і даказаў, што ў адным творы, калі ён напісаны з пазіцыі сацыялістычнага рэалізму, могуць ужывацца розныя мастацкія прыёмы, толькі-б яны данамалі найбольш глыбокаму раскрыццю асаўнай ідэі.

Так, напрыклад, пасля эпізода з падпалам біркі ў карціне пачынаюцца сцэны глыбокага трагедычнага зместу, калі Стаховіч выдаў маладагвардзейцаў у рукі гестапа. Гэтыя сцэны надоўга застануцца ў памяці глядача. Не толькі пачуццём жалыбы памытныя яны, але і палыманым нафасам нявысілка да ворага, з якім героі Краснадона сустракаюць смерць. Акрываўленыя, фізічна замардаваныя, арыштаваныя маладагвардзейцы сустракаюцца ў турме са сваімі катмі, Колькі пагарды, колькі паломнай волі ў вачах юных падполшчыкаў!

— Я-б мо расказаць аб дзейнасці «Маладой гвардыі», — гаворыць перад гестапаўцамі Алега Кашавага, — калі-б я быў суджаны адкрытым судом, але зусім бескарна для арганізацыі расказаць аб яе дзейнасці людзям, якія самі, на сутнасці, усю мерываю.

З пагардай да смерці, да фашысцкіх пачаў трымаюцца ўсе маладагвардзейцы. Пасля катаванняў на дошцы Уля Громава заспявала песню, а за ёй падпалілі песню ўсе камеры падполшчыкаў. І перад самай смерцю, развітваючыся з жыццём, яны заспявалі партыйны гімн.

Фільм «Маладая гвардыя» — гэта патэтычная трагедыя, якая смерцю герояў свярджае перамогу, свярджае жыццё.

Высокі эмацыянальны тон «Маладой гвардыі» падтрымлівае ўдалая музыка Д. Шастаковіча.

Музыка другой часткі карціны адгярвае адну з рашаючых функцыі. Кампазітар перадаў музыкой усю веліч душэўнай прыгажосці савецкіх людзей, іх веру ў перамогу, перадаў тую пачуццёвую, з якімі ён сустракаў гэтую перамогу.

У фінале карціны музыка гучыць гімнам вызвалення, гімнам славы легендарнаму герою Краснадона і Савецкай Арміі — пабаданоснай вызваўшайся савецкай зямлі.

Выпускаем фільма «Маладая гвардыя» савецкай кінематографія дастойна адзначыла слаўную трыццацію гадавіну Ленінска-Сталінскага комсамола. К. Губарэвіч.

Вынікі соцсаборніцтва работнікаў культасветустаной БССР

Камітат па справах культасветустаной пры Совеце Міністраў БССР падвёў вынікі соцсаборніцтва работнікаў культасветустаной БССР за першае паўгоддзе 1948 года.

У рэспубліканскую Книгу Гонару запісаны: Азербайджанскі Дом культуры, Рачыцкага раёна, Гомельскай вобласці, Валкарожанская хата-чытальня, Гапшавіцкага раёна, Пінскай вобласці, Акцябрскага хата-чытальня, Чырвонаслабодскага раёна, Бабруйскай вобласці, Барковіцкага хата-чытальня, Дрысенскага раёна, Полацкай вобласці, калектывы мастацкай самадзейнасці Юравіцкай хаты-чытальні, Калінкавіцкага раёна, Палескай вобласці, якія на працягу 1947—48 г. займаюць першынства ў соцсаборніцтве культасветустаной БССР.

Вырашана пакінуць пераходны Чырвоны Сцяг Кабіччанскай хата-чытальні, Гарадоцкага раёна, Віцебскай вобласці.

Па хатах-чытальнях, сельскіх і калгасных клубах другія прэміі намерам у 3000 рублёў выдаць: Хораскаму сельскаму клубу, Пружанскага раёна, Брэсцкай вобласці, і Ровена-Слабодскай хата-чытальні, Рэчыцкага раёна, Гомельскай вобласці; трэцяя прэмія на 1000 рублёў: Каменскай хата-чытальні, Уздзенскага раёна, Мінскай вобласці, клубу калгаса «Новае жыццё», Тураўскага раёна, Палескай вобласці, Пашчэўскай хата-чытальні, Магілёўскага раёна, Магілёўскай вобласці, Казлоўскай хата-чытальні, Дунілавіцкага раёна, Полацкай вобласці, і інш.

Па раённых і сельскіх дамах культуры: выдаць другія прэміі намерам у 4000 рублёў Васілевіцкаму раёнаму Дому культуры, Палескай вобласці, і Багушэўскаму раёнаму Дому культуры, Віцебскай вобласці; трэцяя прэмія на 2000 рублёў: Кіраўскаму раёнаму Дому культуры, Бабруйскай вобласці, Залескаму сельскаму Дому культуры, Смагонскага раёна, Маладзечанскай вобласці, і Ланскаму сельскаму Дому культуры, Баранавіцкай вобласці.

Па абласных, гарадскіх, раённых, дзяржаўных і сельскіх бібліятэках: пакінуць пераходны Чырвоны Сцяг Пастаўскай раёнай бібліятэкі, Маладзечанскай вобласці; выдаць другую прэмію намерам у 4000 рублёў Гродзенскай гарадской дзяржаўнай бібліятэцы; трэцяя прэмія на 2000 рублёў — Паліскай раёнай бібліятэцы, Баранавіцкай вобласці, і Копыскай сельскай бібліятэцы, Аршанскага раёна, Віцебскай вобласці.

Па калектывах мастацкай самадзейнасці: выдаць трэцюю прэмію намерам у 2000 рублёў калектыву мастацкай самадзейнасці калгаса імя Кірава, Саўкага раёна, Бабруйскай вобласці.

Граматны Камітат і БРК профсаюза палітасветустаной выдаюцца: Пінчалеўскай хата-чытальні, Аршанскага раёна, Віцебскай вобласці, Ячэшскай хата-чытальні, Меліслаўскага раёна, Магілёўскай вобласці, Сутонскай хата-чытальні, Лёўненскага раёна, Віцебскай вобласці, Кушлянскай хата-чытальні, Смагонскага раёна, Маладзечанскай вобласці, Рудкоўскай хата-чытальні, Гомельскага раёна, Гомельскай вобласці, і іншым.

яго магутнай волі рэвалюцыянера-падполшчыка, якая дала магчымасць герою тварыць легендарныя справы і весті напружаную барацьбу з ворагам.

Пачуццёва, якое ўласціва Власаву, раскрыла тут некалькі аднабакова, у выключнай, кранальнай патэтычнасці Алега, але без яскравага выяўлення мужнасці героя — самай істотнай рысы натуры Кашавага.

У ролі Наві («Глыбокія каронні»), у спектаклі Магілёўскага тэатра, выступіла надзвычай здольная артыстка Е. Разанава. Е. Разанава тонка адчула і глыбока пранікла ў багаты эмацыянальны свет Наві, артыстка з выключнай пераонаўчасцю раскрыла адрывнасць і мяккую патэтычнасць сэрцаўнасць дзяўчыны. Наві Разанавай — светлы прамень у жалыміх царстве фашыстскага цемрашчыя, падполшчыкаў новай крывавай боіні супроць чалавецтва.

Пры ўсіх станаўчых рысах Наві-Разанавай нешта глыбокай думкі, філасофскага абавульнення. Змястоўная індывідуальная характарыстыка Наві не зрабілася ў Разанавай тыповай, «сацыяльнай» характарыстыкай гераіні.

Сапраўднае пачуццёва новага неадрыўна ад глыбокага разумення сацыяльнай, грамадскай сутнасці мастацкага вобраза. Гэтай важнейшай рысай творчасці, якая выніла з прычына большыцкай партыйнасці мастацтва, навінен валодаць кожны савецкі актор.

Многія маладыя акторы, якім даўлося сыграць значныя ролі ў мінулым сезоне, ішлі да ўвасаблення вобраза сучаснага героя імяна на гэтым шляху. Прыкладам такога карыснага наватарства з'яўляецца вобраз Лізы, які ўвасоблены ў спектаклі «Лясы шумяць» (Дзяржаўны Яўрэйскі тэатр БССР) М. Чайгорскай.

Артыстка па-сапраўднаму раскрыла свае здольнасці ў вобразе Лізы. Ліза — партызанка, якая мае некаторыя агульныя рысы з гераінямі «Маладой гвардыі» — Улай Громавай і Любай Шаўцовай. У Лізе ёсць валяныя якасці і напружанасць

Праблемы гісторыі беларускага мастацтва (На дыскусіі ў Саюзе савецкіх мастакоў БССР)

Гэтымі днямі ў Саюзе савецкіх мастакоў БССР адбылася дыскусія, прысвечаная пытанню вытокаў беларускага выяўленчага мастацтва.

Адкрываючы сход мастакоў, старшыня Саюза савецкіх мастакоў Я. Зайцаў заўважыў, што дыскусія выклікала артыкуламі — напярэдак мастака БССР В. Бялянціка-Бірулі і П. Герасімовіча, якія былі надрукаваны ў газете «Літаратура і мастацтва» ў № 33 ад 14 жніўня і ў № 35 ад 28 жніўня.

З дакладам выступіў засаджаны дзеяч мастацтва БССР М. Керзін. Ён адзначыў, што цяжкае вывучэнне выяўленчага мастацтва ў Беларусі заключаецца ў тым, што большасць матэрыялаў загінула. Нематэрыяльныя «навуковыя» працы, якія напісаны буржуазнымі беларускімі нацыяналістамі, толькі заблыталі вывучэнне гісторыі развіцця нашага мастацтва. Не ўнеслі яскасці і памылковыя артыкулы мастацтвазнаўцаў Машкаўцова і Бескіна, якія напісалі свае артыкулы да юбілейных выданняў у час дэкады ў Маскве ў 1940 годзе. Але разгледжаны гэты перыяд, дакладчык спасылаецца на прафесара Бяссонава, які гаворыць, што беларускія разбары прапавалі ў стылі рэнесанса і барока. Такімі ён лічыць і скарніцкія граворы, свярджаючы, што іх аўтар некаторы час жыў у Італіі, таму мастацтва гэтай краіны ўплывала на мастака. Гэта няправільна. Скарына ўвесь час імянуецца да рускага мастацтва, да сувязі з рускім народам, аб чым сведчаць не толькі яго мастацкія творы, але і заўвагі да тых кніг, якія ён выдаваў.

Няправільна і тое, што Керзін у слухіх паясах бачыць заходні ўплыў. Хутчэй там можна ўбачыць усходні ўплыў, бо нашыя майстры, якім у сёдай час даваўся быць у палоне ў пераў, вучыліся ў іх вырабляць гэтыя паясы. У раслінным арнаменце паясы былі стылізаваныя беларускія кветкі — званочкі, васількі, гведзізкі, канюшыны. Па калароваму большымі мы заўважаем тут іскравы пераход ад трафікі да жываці з рускім народам. Аднак, вывучаючы гісторыю, нельга забываць і сучасны мастакоў, якія адгярвалі значную ролю ў развіцці беларускага выяўленчага мастацтва. Нам неабходна вызначыць тэматыку навуковай працы і распачаць яе распрацоўку.

Мастак Я. Красоўскі адзначыў, што пытанні гісторыі беларускага выяўленчага мастацтва мы не займаліся, таму што ў нас не было навуковага цэнтру — мастацкай навукальнай установы. Гэта адбылася і на падрыхтоўцы нашых кадраў. Аднак, пры вывучэнні творчасці асобных мастакоў неабходна адбіраць найбольш таленавітых прадаўшчыкоў. Прамоўна звяртае ўвагу на катэгорыі Састражэвіча, Мартынава, Драждэва і іншых.

Дырэктар Дзяржаўнай карцінай галерэі БССР Я. Аладава расказала прысутным аб навуковай працы, якую на працягу двух год праводзіць супрацоўнікі галерэі. Цяпер выдзяляецца зборнае помнік вывучэннага мастацтва. Мы мяркуем звярнуцца ў Ленінградскую бібліятэку імя Салтыкова-Шчадрына за артыкулы матэрыяламі па гісторыі выяўленчага беларускага мастацтва, якія захоўваюцца там.

Са змястоўнай прамовай выступіў народны мастак БССР, лаўрэат Сталінскай прэміі З. Азгур.

Бясспрэчным фактам з'яўляецца тое, адзначыў ён, што на працягу ўсяго свайго

жыцця Гэта мы бачым, перш за ўсё, на развіцці маўнітагоўкага жыцця. Роспісы харомай XI—XII стагоддзя на сваім стылю стучыны кіеўскай школе, работам наўгандскіх майстроў.

Уплыў рускага мастацтва на беларускае асабліва прыкметны ў XIX стагоддзі, дзе мы сустракаем такія імяны беларускіх мастакоў, як акадэмікі Хрушкі, Заранка, Шпартыятаў (вучань Заранкі) і інш.

— У маіх картатаках, — гаворыць тав. Палеес, — сабраны імяны і работы звыш 400 мастакоў, якія працавалі ў Беларусі, і кожнага з іх трэба вывучыць, калі мы хочам ведаць развіццё беларускага выяўленчага мастацтва.

Нельга забываць уплыў на наша выяўленчае мастацтва выдатнага рускага жывапісца І. Е. Рапіна, які некаторы час жыў у Зраніне (пад Віцебскам). Ён прышчэпаў моладзі любоў да жывапісу, да мастацкіх традыцый рускага народа.

Побач з гэтым нам важна памятаць і імяны такіх мастакоў, якія ў пачатку нашага стагоддзя прапавалі ў Беларусі, як Зайцаў, Пархоменка, Паноў і іншыя, што пакінулі пасля сябе значную памяць, і мы не можам не цікавіцца іх дзейнасцю.

Але найбольшую цікавасць нашых даследчыкаў навінен прыцягвае перыяд пачатку Вялікага Кастрычніка, калі беларускае выяўленчае мастацтва па-сапраўднаму раскрылася.

Першае слова ўзяў заслужаны дзеяч мастацтва БССР І. Ахрамчык, які адначасна вадзіў наперад пастаўленае пытанне. Даклады паказалі, які багаты гістарычны матэрыял ляжыць у нашых музеях і бібліятэках на краўцах беларускіх мастацтвазнаўцамі.

Неабходна зняцца распрацоўкай гэтых катэгорыяў твораў і дакументаў. Няхай гэты нештатлікі сход будзе пачаткам, утварэннем для сур'ёзнай і патрабнай навуковай справы. Кароні нашага мастацтва — у беларускім народзе, у шчыльнай братняй сувязі з рускім народам. Аднак, вывучаючы гісторыю, нельга забываць і сучасны мастакоў, якія адгярвалі значную ролю ў развіцці беларускага выяўленчага мастацтва. Нам неабходна вызначыць тэматыку навуковай працы і распачаць яе распрацоўку.

Мастак Я. Красоўскі адзначыў, што пытанні гісторыі беларускага выяўленчага мастацтва мы не займаліся, таму што ў нас не было навуковага цэнтру — мастацкай навукальнай установы. Гэта адбылася і на падрыхтоўцы нашых кадраў. Аднак, пры вывучэнні творчасці асобных мастакоў неабходна адбіраць найбольш таленавітых прадаўшчыкоў. Прамоўна звяртае ўвагу на катэгорыі Састражэвіча, Мартынава, Драждэва і іншых.

Дырэктар Дзяржаўнай карцінай галерэі БССР Я. Аладава расказала прысутным аб навуковай працы, якую на працягу двух год праводзіць супрацоўнікі галерэі. Цяпер выдзяляецца зборнае помнік вывучэннага мастацтва. Мы мяркуем звярнуцца ў Ленінградскую бібліятэку імя Салтыкова-Шчадрына за артыкулы матэрыяламі па гісторыі выяўленчага беларускага мастацтва, якія захоўваюцца там.

Са змястоўнай прамовай выступіў народны мастак БССР, лаўрэат Сталінскай прэміі З. Азгур.

Бясспрэчным фактам з'яўляецца тое, адзначыў ён, што на працягу ўсяго свайго

жыцця рускае мастацтва ўплывала беларускае, таму што намы народы — рускі, украінскі, беларускі развіраліся на гадугу славянскай культуры, на прадмногіх стагоддзях яны падтрымлівалі ад другога.

— На мой погляд, — гаворыць Азгур, — гэта, што як у дакладах, так і ў артыкулах, якія былі змешчаны ў газете «Літаратура і мастацтва», няправільна зрабілі намы мастакаў і даследчыкі пытанню вытокаў беларускага выяўленчага мастацтва. Да гэтага пытання, які і да мастакоў наогул, мы павінны падыходзіць з пэўнага пазіцыі, а не з пункту гледжання рыў «адной пльшчы» развіцця гісторыі беларускага народа. На Беларусі было і класы — пануючы і прыгнечаны, значылі і дзве культуры — культура пануючага класа і народная.

У народным мастацтве нам таксама неабходна разабрацца дасканала, таму і ў ім ёсць добародны пачатак, і ёсць і мітыфны.

Малюнік Вашчанкі і Скарыны па сваёй свайму народнаму. Яны адлюстроўваюць у сваіх, а людзей гадчаснага грамадства.

У Заранкі і Гараўскага мы таксама сустракаем народныя элементы. Асабліва любоў да роднай зямлі мы адчуваем у творах выдатнага пейзажыста нашага сучаснага жывапісца В. Бялянціка-Бірулі. Заранка-членавіты майстра, да ён, будучы дварным мастаком, служыў пануючым сам, матываў партрэты толькі ба людзей.

П. Герасімовіч у сваім артыкуле ў беларускіх мастакоў залічвае і скульптара Шрадра, які не мае нічога агульнага з беларускімі мастакамі.

— Мне хочацца спыніцца, — прадаў Азгур, — на развіцці скульптуры Беларусі. Край наш багаты дэмамі, там род усе рэчы хатняга ўжытку рабіў з дрэва, з дрэва і г. д.). У Беларусі драўляная скульптура знаходзілася на высокім мастацкім узроўні.

Для беларускага народа найбольш хатэрыя з'яўляецца геаметрычны арнамент, які ідзе ад драўлянага разбарства, драўляна-драўляны арнамент прымяняў і ў ткацтве.

Раслінны арнамент узнікае з вываду высокамастацкіх слухічэй п Праўда, зродку мы сустракалі і паказ намент і ў старадаўнія часы, і пакуль ключыны з'явы (кветкі губаў народнага таваравага народа траба падыходзілі. Аўт што гэты мастак даў для беларускага мастацтва, а не залічваць у іх, што жа нашай тэрыторыі, у лік айчынных твораў.

Аб прыналежнасці мастака таваравага народа траба падыходзілі. Аўт што гэты мастак даў для беларускага мастацтва, а не залічваць у іх, што жа нашай тэрыторыі, у лік айчынных твораў.

Вялікая частка гісторыі беларускага выяўленчага мастацтва прыпадае на кастрычніцкі перыяд.

У заключэнні дыскусіі выступіў пры Саюзе савецкіх мастакоў БССР выдзеч мастацтва рэспублікі Ён адзначыў, што З. Азгур з больш істотнага пытанні разгледзіў пытанне.

Памылка некаторых мастакоў заключаецца ў тым, што яны да развіцця беларускага мастацтва напавяляюць на істотнае і стыхійнае развіццё беларускага мастацтва, а не рускае мастацтва.

Тав. Керзін праводзіў вытрукта прафесара Бяссонава, гавя Я. Зайцаў, у якім ёсць значны інтэлектуальны мастацтвазнаўца разгледзіць беларускае мастацтва з гледжання рэнесанса і барока, нібыта з'яўляюцца асновай і мінулым для развіцця мастацтва на Беларусі. Гэты пункт гледжання не мае нічога агульнага з развіццём нашага мастацтва.

Стварэнне гісторыі беларускага выяўленчага мастацтва, гаворыць у заключэнні Зайцаў, — справа ўсіх нашых мастакоў. Ёсць відавочная неабходнасць выдаць першы том гісторыі беларускага выяўленчага мастацтва.

Трэба адзначыць, што дыскусія прывяла да вываду, таму што мастакі павінны з'явіцца да пытання вытокаў беларускага выяўленчага мастацтва з усёй сур'ёзнасцю.

Працягваючы дыскусію на гэтым тэатры, газета змесціць рад артыкулаў, якія паглыбаць пастаўленую праблему.

Галоўны рэдактар М. ГОРЦАУ.
Рэдакцыя: М. БЛІСЦІНАУ, В. ВІТНА (КРЫСЬКО) — нам. гал. рэдактара, М. КАЦАР, П. ПАДВАБ'ЯРА, П. ПАМЧАНКА, М. ЛЯДОВІЧ, Я. РАМАНОВІЧ, К. САННІКАУ.

М. МОДЭЛЬ

ПАЧУЦЦЁ НОВАГА

За мінулы год маладыя акторы стварылі рад значных спеціальных вобразаў, якія сведчаць аб багатым, яшчэ поўнасна не раскрытых магчымасцях моладзі, аб нааўнасці ў яе пачуцця новага.

Нельга не прыгадаць удалы дэбют былой студэнткі, цяпер артысткі тэатра імя Янкі Купалы Е. Рышковіч у ролі Любікі Шаўцовай («Маладая гвардыя», рыжысёр Л. Літвінаў). Любка-Рышковіч — парывістая, горача закаханая ў жыццё дзяўчына. Сэрца Любікі спавае гімн сацыялістычнай Радзіме. Пачынаецца вайна. Паганяны гітлераўцы зрабілі замах на жыццё дарагой Радзімы: яны забілі і яе роднага бэнку, дашапкага шахцёра. Для савецкага народа падыйшлі дні жорсткага крывавага змагання з ворагам. Дзяўчына ахоплена гнева, праціўніцы фашысцкім зварам і цемрашчыям з зняважаную, забурджаную імі савецкую зямлю, за пакуты, якія яны прынеслі народу.

Лютая нявысілка свеціцца ў вачах Любікі-Рышковіч і ў той час, калі, прыкладваючыся вясёлай, маладая патрыетка «забываецца» з наменічым палюшчыкам. Любка усім іпакія ў спяне сакратнай радзіме-нарадачка. Знікае яе штучная вяселасці. Сэрца не поўніцца абуреннем, у яе вачах глыбокі смутак і ўпартая воля да барацьбы. Геранія «Маладой гвардыі» раскрываецца ў Рышковіч, які змагар, што валодае выдатнай ініцыятывай і вялікай інтэлектуальнай перавагай над ворагам. Пачынаюцца сваё самастойнае жаданне ў мастацтва Рышковіч вельмі гледаць ў вобразе Любікі не прафесійнага ст